

The Journal of International Civilization Studies
Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi

Volume VI/ Issue I
ISSN: 2548-0146, Nevşehir/ TURKEY
Geliş Tarihi/ Received: 19/10/2020
Kabul Tarihi/ Accepted: 26/10/2020

CORONA VİRÜS VE OLASI KÜRESEL TEHDİTLERE YÖNELİK
SOSYAL BİR ARAŞTIRMA

A SOCIAL RESEARCH on CORONA VIRUS and POSSIBLE GLOBAL THREATS

Arş. Gör. Büşra ELÇİÇEĞİ

Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi

belcicegi@gmail.com ; busra.elcicegi@marmara.edu.tr

orcid.org/0000-0002-1346-8185

Abstract

In this study, it was aimed to investigate how the Covid-19 pandemic, the rate of spread, mortality rates, the measures and restrictions taken within the scope of social isolation affect the psychological and sociological lives of people, which have affected the world since December 2019. In addition, a study was carried out on the possible global threats, together with the impact of the epidemic on their lives on economic structure, health and hygiene, the process of finding the vaccine and which country can find it. In this study, in which the scanning model was applied, one of the quantitative research designs, a questionnaire form sent to individuals online was preferred as the data collection tool. The obtained data were analyzed by descriptive analysis method. The covid-19 epidemic, which has caused and continues to cause the death of many people who have influenced the world globally, has led people living in Turkey to become psychotic, sociological, economic, political, health, etc. it affected them in terms and caused them to make changes to their daily lives of their own accord or by legal regulations, developing skills and defense mechanisms to survive in the new world order.

Keywords: *Covid-19, pandemic, effects of the epidemic.*

Öz

Bu araştırmada 2019 yılı aralık ayından günümüze değin dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi, yayılma hızı, ölüm oranları, sosyal izolasyon kapsamında alınan tedbir ve kısıtlamalar sürecinin insanların sosyal yaşamlarına etkileri araştırılmak istenmiştir. Ayrıca salgının ekonomik yapı, sağlık ve hijyen konusunda insan hayatlarına etkisi, aşının bulunma süreci ve hangi ülkenin bulabileceği ile birlikte olası küresel tehditlerin neler olabileceğine yönelik bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Nicel araştırma desenlerinden tarama modelinin uygulandığı bu çalışmada veri toplama aracı olarak online olarak bireylere gönderilen anket formu tercih edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Dünyayı küresel çapta etkisi altına alan pek çok insanın ölümüne neden olan ve olmaya devam eden Covid-19 salgını Türkiye'de yaşayan insanları psikolojik, sosyolojik, ekonomik, politik, sağlık vb. açılardan etkilemiş ve gündelik yaşamlarında kendi istekleri ile veya yasal düzenlemeler ile değişiklikler yapmalarını, yeni dünya düzeninde hayatta kalabilme becerileri ve savunma mekanizmaları geliştirmelerine neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Covid-19, pandemi, salgının etkileri.*

GİRİŞ

Dünya sağlık örgütü tarafından sağlık kavramı sadece hastalık ya da sakatlık durumunun olmaması değil aynı zamanda fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan bütüncül bir iyi olma hali olarak kabul edilmektedir (WHO, 1946). Tabiatın öngörülemez yapısı geçmişten günümüze insanoğlunu herhangi bir uyarıcı olmaksızın hazırlıksız yakalayarak pek çok salgın ile mücadele etmesine neden olmuştur. 21. yüzyılın ilk çeyreği insanoğlunun salgınlara karşı ne kadar savunmasız olduğu göstermiştir. Pek çok bilim insanı, 1970’li yıllarda aşı ve antibiyotiklerin bulunması sonrasında hastalıklar çağının son bulduğu yanılsamasına kapılmıştır. Aşının icat edildiği yıllardan günümüze kadar, %70’i hayvansal kökenli olan 1.500’ü aşkın yeni hastalıklara neden olan patojenler ortaya çıkmıştır. Bunların büyük çoğunluğu insanlığı etkileyen geniş çaplı bir salgına dönüşmese bile 1976 yılında ortaya çıkan Ebola virüsü ile 1983 yılından rastlanan HIV hastalıkların küresel bir boyut kazanabileceğini göstermiştir (WHO, 2018; Aslan, 2020).

Tarihsel süreçte salgın hastalıklar kapsamında 1347-1351 yılları arasında Avrupa nüfusunun tahmini olarak %30 ila %50’sini yok ettiğini düşünülen bubonik veba (kara ölüm) salgını; 1520’de ortaya çıkan çiçek hastalığı; Dünya nüfusunun 1/3’nün bu hastalığa yakalandığı ve yaklaşık 50 milyon insanın öldüğü 1918-1919’da etkin olan İspanyol gribi dünyayı etkisi altına almıştır (www.weforum.org; DeWitte, 2014). Dünya Sağlık Örgütü’nün verileri incelendiğinde SARS (2003-2004), H5N1 (2004-2018), Cholera (2010-2018), MERS-CoV (2012-2018), Ebola (2014-2018), H7N9 (2013-2018), Zika (2015-2018), Yellow fever (2017-2018) epidemic ve H1N1 (2009-2018) pandemic olmak üzere çeşitli hastalıklar insanları etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir (WHO, 2018). Kimi hastalıklar zamanla ortadan kalkmamakla birlikte yeni türde hastalıkların ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir (Raoult vd., 2013; WHO, 2018).

Koronavirüsler familyasından olan ve öncesinde hiç rastlanmayan Ağır Akut Solunum Yolu Yetersizliği (SARSCoV) hastalığı 2002-2003 yılları arasında ilk olarak Çin’de ortaya çıkmış ve özellikle Asya ülkelerini etkisi altına alarak büyük ekonomik sıkıntılara neden olmuştur. 21. yüzyılın ilk grip pandemisi 2009 yılında H1N1 virüsü (domuz gribi) Kuzey Amerika’da ortaya çıkmış ve 100-400 bin arası kişi yaşamını yitirmiştir. Koronavirüs familyasından tek hörgüçlü develerden insanlara bulaştığı varsayılan Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV)’nun 2012-2013 yılları arasında ilk olarak Suudi Arabistan’da görüldüğü kabul görmektedir. Batı Afrika’da, 2014 yılında, meyve yarasaları, goril ve şempanzelerden insanlara bulaştığı kabul gören Ebola virüsü ortaya çıkmıştır. Ebola virüsü, 1976 yılından günümüze kadar 3 kıta, 7 ülke ve 24 farklı bölgede görülmüş ve büyük endişe yaratmıştır. Brezilya’da 2015 yılında ortaya çıkan, sivrisinekler aracılığıyla insanlara bulaştığı düşünülen Zika virüsü 70 ülkeyi etkisi altına almış ve anne rahmindeki bebeklerin beyinlerinde yıkıcı hasarlara neden olmuştur (Gire vd., 2014; Petersen vd., 2016; WHO, 2018; Johns Hopkins Medicine, 2020). Ölümcül pandemilerin başında ilk olarak 1981 yılında ortaya çıkan HIV (Human Immunodeficiency Virus) virüsünün neden olduğu AIDS hastalığı gelmektedir (Aslan, 2020; Schwetz ve Fauci, 2019; WHO, 2018).

Koronavirüsler (CoV) çoğunlukla soğuk algınlığı şeklinde belirtiler gösteren bir RNA virüs ailesinden olsa da bu familyadan SARS-CoV ve MERS-CoV virüslerinin insanlar üzerinde daha tehlikeli hastalıklara neden olduğu gözlenmiştir. Yüzeyinde bulunan çubuksu uzantıların taça benzetilmesi sonucu Latince taç anlamına gelen “corona” kelimesi bu hastalığın adının koronavirüs olarak adlandırılmasına neden olmuştur (WHO, 2020b; T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020b). RNA virüs kategorisinde yer alan bu patojenler öncelikle vahşi hayvanlarda ortaya çıkarak bir şekilde insanlara bulaşan ve mutasyon kabiliyeti yüksek olması nedeniyle salgınlara neden olabilen patojenlerdir (Carrasco-Hernandez vd., 2017). 2019 yılının aralık ayında, Çin’in Hubei eyaletine bağlı Wuhan kentinde canlı hayvan pazarı olarak nitelendirilen Huanan Deniz Ürünleri ve Canlı Hayvan Toptan Satış Pazarı’nda çıktığı kabul gören Covid-19 virüsü kısa süre içinde epidemik bir hal almıştır (Hui, Azhar & Madani, 2020; Tesini, 2020; www.yedite-pe.edu.tr;). Bu virüsün konak olan yarasalar ve pangolin isimli hayvanlardan insanlara geçtiği ileri sürülmüşse de (Deng, 2020) bazı kaynaklara göre, SARS-CoV-2’nin laboratuvar ortamında yapay veya kasıtlı olarak üretildiğine dair görüşlerde

bulunmaktadır (Menachery, Yount & Debbink, 2015). Çin Halk Cumhuriyeti'nin 2006-2020 kalkınma planı kapsamında başlattığı 16 ulusal mega projenin 3'nün gizli, 13'ünün askeri ve sivil alanda olduğu; bunlardan birinin adının "mega yeni ilaç geliştirme programı" olmakla birlikte küresel sınır programı kapsamında yeni tıbbın geliştirilmesini hedeflediği bilinmektedir (Zahed, 2016, s.130-131). Bu durum virüsün laboratuvar ortamında üretildiği kanısını güçlendirmektedir.

2012 yılında Almanya'da Robert Koch Enstitüsü ile Alman Federal Hükümeti'ne bağlı bazı kuruluşların katkısıyla hazırlanan bir araştırmada salgın-pandemi ve risk analizi açısından yeni bir virüs patojenin hastalık yapmasına ilişkin bir rapor sunulmuştur. Rapor içeriğinde; SARS virüsüne çok yakın ve Modi-SARS olarak adlandırılmış ve doğal SARS-CoV ile aynı olan bir patojenin bulaşma yolunun damlacık şeklinde olduğu, enfekte olan insanlarda kuru öksürük, ateş, nefes darlığı semptomlarının görüleceği, radyografide akciğer bulgularına rastlanacağı, hastalarda titreme, bulantı ve kas ağrıları olabileceği ifade edilmiştir. Hastalığın yaş gruplarına göre dağılım oranı ise 65 yaş ve üstü için %50'dir. Hastanın sağlık kurumunda bakımı ve 60 güne kadar ilaçla tedavisi konusunda bir süreye ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Bu virüsün Asya ülkelerinde Şubat ayında başlayacağı, küresel bir salgına dönüşerek dünyayı etkisi altına alacağı, Almanya'da görülmesinin Nisan ayında olabileceği ileri sürülmüştür (www.foreigner.fi/articulo/coronavirus/germany-s, 2020).

Yayınlanan medya raporlarına göre COVID-19 kapsamında ilk vakaların Çin'de 17 Kasım 2019 tarihinde görüldüğü belirtilmektedir. Ulaşılan bilgilere göre, Wuhan'da 20 Aralık 2019 tarihine kadar tespit edilmiş 60'a yakın vaka olmuştur. Çin'in Dünya Sağlık Örgütü'ne verdiği resmî açıklamalarda ise tespit edilen ilk vakanın 8 Aralık 2019'da olduğu bilinmektedir. Aralık ayı sonlarına doğru bu yeni hastalık konusunda meslektaşlarına bilgilendirme yapmak isteyen doktorların kınandığı bilinirken, Çin hükümeti 21 Ocak 2020 tarihine kadar virüsün insandan insana bulaştığını kabul etmemişlerdir (www.theguardian.com/international, 2020).

SARS-CoV (Covid-19)'un şimdiye kadar net bir şekilde bilinen ve genellikle hastalığın beşinci gününde ortaya çıkan en tipik belirtileri; yüksek ateş, kuru öksürük ve yorgunluk olmakla birlikte baş ağrısı, burun tıkanıklığı, genel ağrı, tat ve koku duyusunda his kaybı, ishal, vücutta görülen kızarıklıklar, parmaklarda renk değişikliği vb. etkileri de olabilmektedir (WHO, 2020b; Johns Hopkins, 2020). Yapılan çalışmalar; vakaların %80'ninin ciddi bir tıbbi müdahale olmaksızın hastalığı atlattığını; ancak ciddi vakalarda hastalığın zatüreye dönüşebildiğini ve suni solunum cihazlarına ihtiyaç duyulabildiğini göstermiştir. Hastalığı hafif geçiren vakalarda istirahat, ateş düşürücüler ve sıvı alımı önem kazanmaktadır. Hastalığın bulaştığı her beş kişiden biri hastalığı ağır geçirmektedir. Özellikle yüksek tansiyon, şeker hastalığı, akciğer ve kalp hastalıkları vb. kronik rahatsızlıkları olan kişiler ve yaş düzeyi ileri olan bireyler riskli grubunda yer almaktadır. Çocuk ve genç yaş grubunda yer alan kişilerinde enfeksiyon kapma ve taşıyıcı olma ihtimalleri bulunmaktadır (Johns Hopkins, 2020; T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020b). Covid-19'un küçük damlacıklar yoluyla bulaştığı bilinmekte olup bu damlacıklar havada asılı kalamamakta ve uzak mesafelere hava yolu ile taşınmamaktadırlar. Bu damlacıklar; kapı kolu, masa ve benzeri nesnelere de kolayca yerleşebilmektedir. Bireyler, hastalıkla temas etmiş insanların çevreye öksürme ve hapşırma yoluyla bırakmış olduğu damlacıkları ağız, burun veya göz mukozası yoluyla vücutlarına almaları sonucunda hastalığa yakalanmaktadır. Bu nedenle en az bir metre mesafe kuralı getirilmiştir (WHO, 2020b; T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020b).

3 Mart 2020 itibarıyla Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün açıklamalarına göre dünya genelinde COVID-19 pandemisinden ölüm oranı %3,4'tür. Ölüm oranlarının demografik profilini ağırlıklı olarak 2/3'nü erkekler, 1/3'nü kadınlar oluşturmakta, %80'den fazlasının 60 yaş üstü olduğu, %75'ten fazlasının ise kardiyovasküler hastalıklar, diyabet ve kanser gibi kronik hastalıklarının bulunduğu tespit edilmiştir. (www.worldometers; ourworldin-data.org/uploads/2020). Küresel bir salgına dönüşen COVID-19 tıbbi olmanın yanı sıra sosyal, psikolojik, mesleki, politik, ekonomik, etik ve ahlâki etkileri olmuştur. Dünya ülkelerinin COVID-19 salgınına karşı hazırlıksız olması, alınacak tedbirlerde gecikme ve karmaşaların yaşanması, hastalığın yayılma hızının yüksek olması hastalığın pandemiye dönüşmesini tetiklemiştir (VanderWeele, Chen, Long vd., 2020; Morens, Folkers & Fauci, 2009).

TC. Sağlık Bakanlığının günlük olarak güncellenen veri sayfasında belirtildiği üzere; Türkiye'deki ilk Covid-19 vakası, 11 Mart 2020 tarihinde tespit edilmiştir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020b). Türkiye'deki Covid-19 vakaları içerisinde iyileşen hasta sayısı dünya ortalamasının yaklaşık 2 katı üzerinde seyretmiştir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020a). Bu çalışmada 2019 yılı aralık ayından günümüze değin dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi, yayılma hızı, ölüm oranları, sosyal izolasyon kapsamında alınan tedbir ve kısıtlamalar sürecinin insanların sosyal yaşamlarına etkileri araştırılmıştır. Bu doğrultuda katılımcıların tanımaya yönelik (cinsiyet oranı, yaşları, medeni durum, eğitim durumu, buldukları iller, meslekleri vs.) sorulardan sonra sağlık, psikoloji, sosyal yaşam, politika, ekonomi ve küresel boyut dahil olmak üzere 6 kategori belirlenerek her kategoride katılımcılara belirli sorular sorulmuştur. Online olarak gerçekleştirilen ankette bazı alanlarda açık uçlu sorularda katılımcılara yönetilmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Tarama modeli geçmişte ya da halen var olan durumları olduğu gibi betimlemeyi amaçlar. Bu modeldeki araştırmalar “ne, nerede, ne kadar, hangi sıklıkla, nasıl” gibi soruların cevaplanmasına olanak vermektedir (Büyüköztürk, 2012; Karasar, 2014). Tarama modelindeki araştırmalar ilk ve temel araştırma eylemi niteliği taşırlar. Eğitim sorunlarının tanımlanabilir nitelikte olması nedeniyle, tarama modelindeki araştırmalar, bilginin anlaşılması ve arttırılmasında kuramcılara ve uygulayıcılara önemli katkılar sağlamaktadır (Balcı, 2001).

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcı grubunu Türkiye'nin farklı şehirlerinde bulunan öğrenciler ve çeşitli meslek gruplarına mensup 111 kişiden oluşmaktadır.

Veri Toplama

Verilerin toplanmasında nicel veri toplama araçlarından anket kullanılmıştır. Katılımcıların tespit edilmesinde seçkisiz (rastgele) örneklem seçimi tercih edilerek kolay ulaşılabilir öğrenciler ve kişilere anket gönderilmiştir (Chritensen, Johnson ve Turner, 2015: 54, 58-60, 172; Robson, 2015: 353-354). Bu doğrultuda anket toplam 200 kişiye gönderilmiş ve 111 katılımcıdan geri dönüş sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

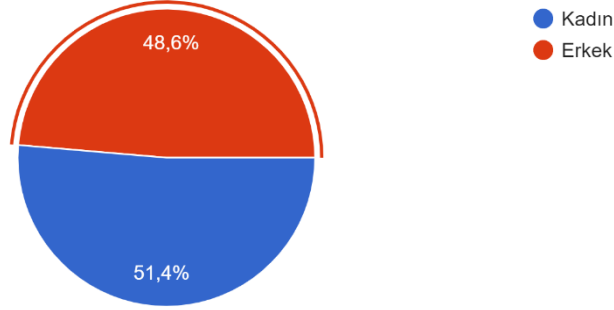
Elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2012). Bu analiz yöntemi, gözlem, görüşme vb. veri toplama araçlarından bulguların değerlendirilmesini içermektedir (Ekiz, 2013).

BULGULAR

Bu bölümde sağlık, psikoloji, sosyal, politik, küresel vb. kategoriler başlıkları altında incelenen konular tablo, grafik vb. araçlar ile sunulmuştur.

Katılımcıları cinsiyete göre oranı aşağıda gösterilmektedir.

Cinsiyetiniz
111 yanıt

Grafik 1: Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

111 katılımcı arasında %51,4 oran ile kadın katılımcı sayısı fazladır.

Katılımcıların yaş dağılımı Tablo 1’de gösterildiği gibidir.

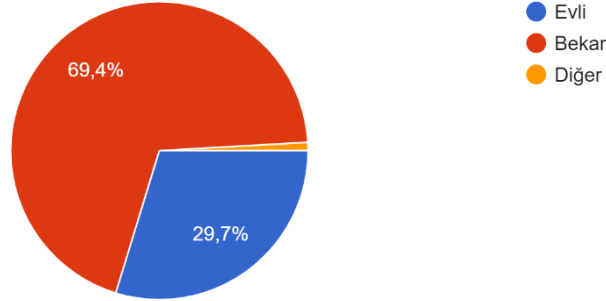
Tablo 1. Katılımcıların yaş dağılımı

Kişi Sayısı	Yaş Aralığı
40	15-25
46	26-35
11	36-45
9	46-55
1	56-65
1	65 ve üzeri

Rastgele örnekleme ile seçilen 111 katılımcının yaş aralığı 15 ile 67 yaş arasında değişkenlik göstermiştir. Katılımcılar arasında yaşı en küçük olan kişi 15, en büyük olan kişi 67 yaşında olmakla birlikte bir kişidir. 46 katılımcı ile en fazla 26-35 yaş aralığı grubunda yer alan kişiler çalışmaya katılım göstermiştir. 111 katılımcıdan 109 katılımcı yaşını belirtmiş olup 2 katılımcı yaşını belirtmek istememiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 30,11’dir.

Katılımcıların medeni durumları ile ilgili bilgiler aşağıda gösterilmektedir.

Medeni durumunuz
111 yanıt

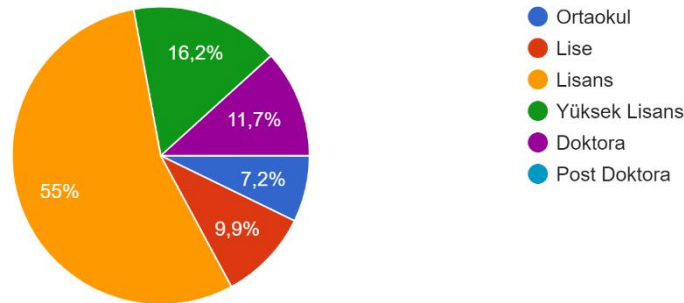

Grafik 2: Katılımcıların Medeni Durumu

111 katılımcının %69,4'ü bekar; %29,7'si evli; %0,9'u diğer kategorisini işaretlemiştir. Katılımcıların yaş ortalaması göz önünde bulundurulduğunda %69,4'lük bir dilimin medeni durumunun bekar olduğu görülmektedir.

Katılımcıların eğitim durumları ile ilgili veriler aşağıdaki grafikte belirtildiği şekildedir.

Eğitim durumunuz
111 yanıt

Grafik 3: Katılımcıların Eğitim Düzeyi

Katılımcıların %55 oranında lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların %16,2'si yüksek lisans derecesine, %11,7'si ise doktora derecesine sahiptir veya öğrenimine devam etmektedir. En az ortaokul seviyesinde katılımcı bulunmaktadır. Medeni durum çizelgesi ile eğitim durumu kıyaslandığında eğitim seviyesi yüksek bireylerin genel olarak medeni durumu bekar olan kişiler olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların meslekleri hakkındaki bilgiler Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların meslek gruplarına göre dağılımı

Meslek Adı	Sayı	Meslek Adı	Sayı
Akademisyen	30	Çiftçi	1
Üniversite Personeli	1	Ekonomist	1
Ar-ge Şefi	1	Dış Ticaret Uzmanı	1
Bakanlık Personeli	1	Muhasebeci	1
Ev Hanımı	11	Maliye-Mekatronik	1
Esnaf	5	Müdür	1
Öğrenci	13	Tıbbi Sekreter	1
Öğretmen	27	Elektrik-Elektronik Mühendisi	1
Psikolog	2	Gazeteci	1
Serbest Meslek	2	İşçi	1
Çalışmayan	1	Öğrenci/çalışan	1

Katılımcıların meslek grupları akademisyenlik, Ar-ge Şefi, bakanlık personeli, psikolog, öğretmen, esnaf, sağlık çalışanı, gazeteci, ekonomist, çiftçi, ev hanımı, öğrenci vs. çeşitlilik göstermektedir. 30 katılımcı ile en fazla akademisyen olan aday var iken bunu 27 katılımcı ile öğretmenlik mesleği takip etmektedir. Toplam 14 öğrenci araştırmaya katılım göstermiştir. 111 katılımcı arasından öğrenciler dışarıda tutulduğunda çalışmayan yalnızca bir kişi bulunmaktadır.

Katılımcıların buldukları illere göre dağılımı Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların buldukları illere göre dağılımı

İl Plaka Kodu	Sayı
Adana-Van	4
Ankara-Mersin-Kars-Aksaray-Karaman	2
Balıkesir-Bilecik-Bursa-Çanakkale-Denizli-Elazığ-Giresun-Kırklareli-Kocaeli-Muğla-Nevşehir-Samsun-Siirt-Tokat	1
Eskişehir-Gaziantep-İzmir-Kayseri	3
İstanbul	26
Konya	24
Kütahya	9
Kahramanmaraş	7

26 katılımcı ile İstanbul ve 24 katılımcı ile en fazla Konya illerinden katılım olmuştur. Bunu 9 kişi ile Kütahya; 7 kişi ile Kahramanmaraş; 4 kişi ile Adana-Van; 3 kişi ile Eskişehir, Gaziantep, İzmir, Kayseri; 2 kişi ile Ankara, Mersin, Kars, Aksaray takip etmektedir. Her ilden bir katılımcının bulunduğu iller ise Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Denizli, Elazığ, Giresun, Kırklareli, Kocaeli, Muğla, Nevşehir, Samsun, Siirt ve Tokat'tır.

1. Sağlık Başlığı Altında Sorulan Sorular ile İlgili Bulgular

Sağlık alanına yönelik sorulan sorularla ilgili veriler aşağıda sunulmaktadır.

“Corona virüsü hayatınızı hijyen ve sağlık konusunda etkiledi mi?” sorusuna katılımcıların %79,8'i (%53,2'si kesinlikle etkilendiğini; %26,6'sı etkilendiğini belirtmiştir) sağlık konusunda covid-19'un hayatlarını etkilendiğini belirtmişken %7,4'ü etkilemediğini ifade etmiştir. %12,8'ide kararsız olduklarını söylemişlerdir.

“Günlük alışkanlıklarınızda (el yıkama, kişisel bakım, temizlik vs.) değişikliklere neden oldu mu? sorusuna katılımcıların %74,8’i (%51,5’ü kesinlikle etkilediğini; %23,4’ü etkilediğini belirtmişlerdir) covid-19 pandemisi nedeniyle günlük hayatlarında değişiklikler yaptıklarını ifade ederken %14,4 oranında katılımcının hayatında herhangi bir değişikliğe neden olmamıştır. %10,8 oranında çekimser kalan katılımcılar da mevcuttur.

“Daha sağlıklı yaşam ve beslenme alışkanlıkları konusunda değişikliklere neden oldu mu?” sorusuna katılımcıların %50,4’ü değişiklik olduğunu ve daha dikkatli, bağışıklık sistemini güçlendirici gıdalar tüketmeye özen gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Fakat katılımcıların %28,8’inin hayatında bu konuda bir değişiklik yaşanmazken %20,7’si de kararsız kalmıştır.

“Sağlık ve kişisel bakım konusunda bilinlenmenizi sağlayacak (okuma, gündem takibi, doktor tavsiyeleri vs.) gelişmeler oldu mu?” sorusuna katılımcıların yaklaşık olarak %65,7’si covid-19 konusunda bilgi edinme amaçlı gazete, makale vs. okuma, gündem takibi yaparak doktor tavsiyelerine uyduklarını belirtmişlerdir. %21,7’sinin bu konuda ekstra bilgi edinme amaçlı bir çabası olmamıştır. %13,5 oranında katılımcıda bu konuda çekimser kalmıştır.

“Sosyal izolasyona uygun davranıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %64,9’u sosyal izolasyona tamamen uyduklarını belirtirken %25,2’si de uyduklarını ifade etmişlerdir. Uymadığını söyleyen %1,8 oranında katılımcı olması sevindiricidir. Bu maddeye %8,1 oranında katılımcı çekimser yanıt vermiştir.

Sosyal izolasyon, birey ile toplum arasında kısmî ya da tamamen temasta bulunmaktan kaçınmayı gerektiren bir durumdur (Gierueld, Tilburg & Dijkstra 2006). Bu kavramdan kastedilen bireylerin sorumluluk duygusu çerçevesi içinde gönüllü olarak kendi izolasyonunu gönüllü olarak sağlamasıdır. Bireysel uygulamada yetersizlikler nedeniyle bazı ülkeler yasal yollarla çeşitli önlemler alarak örneğin sokağa çıkma yasağı öncelikle Çin (bazı şehirler), ABD (bazı eyaletler), Hindistan, Fransa, İtalya, İspanya’da yaşanmıştır. Türkiye’de ise genel kapsamlı sokağa çıkma yasağı yerine 65 yaş üstü ve 19 yaş altına yönelik kısıtlamalar getirilmiştir. COVID-19 pandemisinden kalp hastalığı, demans, yüksek kolesterol, diyabet gibi kronik hastalığı vb. olan ve en çok etkilenen grup olan 65 yaş üstü kişilerin hastalığı daha ağır (www.statnews.com/2020) atlatmaları veya atlatamamaları bu tedbirlerin alınmasına neden olmuştur. Türkiye’de 65 yaş üstü ve kronik rahatsızlığı olan kişilerin adreslerinden ayrılmasına yönelik kısıtlama T.C İçişleri Bakanlığı tarafından yayımlanan genelde açıkça belirtilmiş olup, kısıtlamaya tabi tutulan bireylerin 155, 156, 112 acil arama hatları üzerinden taleplerini iletebilecekleri, ihtiyaçlarını karşılayacak kimsesi bulunmayan bireylerin temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla vali/kaymakamların başkanlığında oluşturulan Vefa Koordinasyon Grubu tarafından yönetileceği bildirilmiştir (www.icisleri.gov).

2. Psikoloji Alanına Yönelik Sorulan Sorular ile İlgili Bulgular

Psikoloji alanında yer alan anket maddeleri ile ilgili bilgiler bu bölümde sunulmuştur.

“Corona virüs psikolojinizde değişimlere neden oldu mu?” sorusuna katılımcıların %36,9’u ve %25,2’si olmak üzere toplam %62,1’ilik kesim Covid-19 pandemisinden psikolojik olarak etkilenmiştir. %10,8’i hiç etkilenmediğini beyan ederken %5,4’lük kesimde psikolojik olarak etkilenmediğini ifade etmiştir. %21,6’lık dilim ise kararsız kalmıştır.

“Sürecin insanların psikolojileri üzerinde olumlu etkiler bırakacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %27,9’u sürecin insanlar üzerinde kesinlikle olumlu etki bırakmayacağını belirtirken %32,4’ü de olumlu etkilemeyeceğini ifade ederek bu düşünceyi desteklemişlerdir. %12,6’lık dilim ise konuya iyimser yaklaşarak olumsuz etki bırakmayacağını ifade etmişlerdir.

“Evde vakit geçirmek size keyif veriyor mu?” sorusuna katılımcıların en fazla bu madde de (%30) çekimser kalmış olmaları ilginçtir. %20’lik dilim evde vakit geçirmekten çok fazla keyif aldıklarını; %18,2’lik dilimse sadece keyif aldıklarını belirtmişlerdir. %12,7 oranında insan ise evde vakit geçirmeyi hiç keyifli bulmamakta iken %19,1 oranında katılımcıda evde vakit geçirmekten keyif almadıklarını dile getirmiştir.

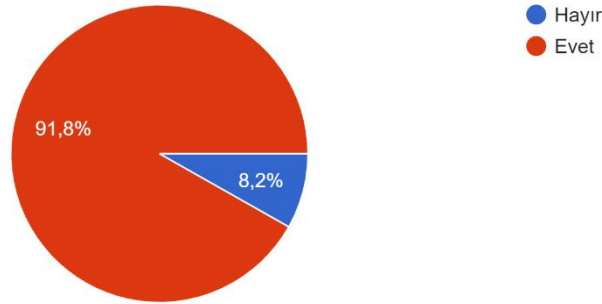
“Aile ile daha fazla birlikte olmanın eğlenceli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %27,9'u ailesi ile vakit geçirmekten oldukça mutlu iken %19,8'i mutlu olduklarını ifade etmişlerdir. %28,8'lik kesim bu madde de çekimser kalmıştır. %10,8 oranındaki grup ise ailesiyle vakit geçirmeyi hiç eğlenceli olarak görmemektedir. %12,6 oranında ki grupta bu görüşe katılmaktadır. Yaklaşık olarak %23,4'lük kesim ailesi ile vakit geçirmeyi eğlenceli bulmuyorken bunu %28,8 oranında katılımcı bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“Sürecin insanların psikolojileri üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?” maddesi anketin geçerlilik ve güvenilirliğini sağlama amacıyla hazırlanmış olup olumlu etkiler bırakma konusundaki maddeye verilen cevapları destekler nitelikte cevaplar verilmesi katılımcıların araştırma maddelerini dikkatli bir şekilde yanıtladıklarını göstermektedir. Bu maddeye göre yaklaşık olarak %85,5 oranındaki katılımcı sürecin insanların psikolojileri üzerinde olumsuz etkiler bırakacağını ifade etmiştir. Katılımcıların çoğunluğu açık uçlu sorularda evde kalmaktan ve sürecin belirsizliğinden dolayı mutsuz olduklarını vurgulamışlardır. Bir kısmı İtalya'da vatandaşlara telefon ile psikolojik destek sağlanmasının yararlı olabileceğini söylemişlerdir. İnsanlar genel kısıtlamaların olduğu dönemde daha az dışarı çıkabilmiş, mümkün olduğunca daha az insanla yüz yüze iletişim kurmuş ve normal zamana oranla daha az sosyalleşme imkanına sahip olmuştur. Hane halkı içinde daha az ve sürekli olarak aynı kişilerle ve internet aracılığıyla anti sosyal veya yapay sosyal ortamlarda vakit geçirmek durumunda kalmıştır. Bu süreçte ailesi ile yaşamayan yalnız bir hayat sürdüren bireyler ise yeni normalden daha fazla etkilenmiştir. Açık uçlu sorularda böyle bir sürecin yaşanabileceğini öngörme durumları olsaydı yalnız yaşamamak için ev arkadaşı alabileceklerini ya da bir ilişkisi olanlar evlenerek birlikte bir yaşam sürdürebileceklerini ifade etmiştir.

3. Sosyal Yaşam Alanına Yönelik Sorulan Sorular ile İlgili Bulgular

Sosyal yaşamla ilgili anket maddelerine verilen yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

Corona virüs sosyal yaşamınızı etkiledi mi?
110 yanıt

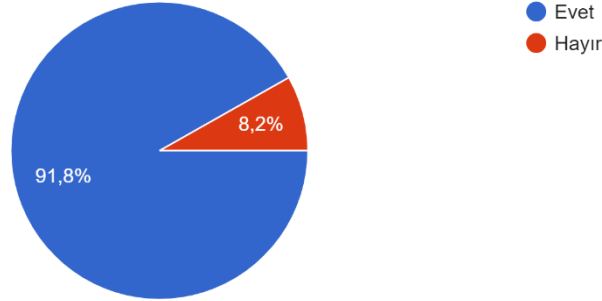

Grafik 4: Virüsün Katılımcıların Sosyal Yaşamlarına Etki Oranı

Katılımcıların %91,8'i Covid-19 pandemisinin sosyal yaşamları üzerinde değişikliklere neden olduğunu ifade etmiştir. Sosyal yaşamlarını etkilemediğini düşünen %8,2'lik kesim ise daha önceki maddelerde sürecin kendilerini etkilemediği, alışkanlıklarında değişiklik olmadığını düşünen kişiler olduğu sanılmaktadır.

Evde hayat var çağrısına uyduğunuzu düşünüyor musunuz?

110 yanıt

Grafik 5: Katılımcıların “Evde Hayat Var” Çağrısına Uyuma Oranı

Katılımcıların %91,8’i süreç boyunca başlatılan “evde hayat var çağrısına” uyduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum halkın devleti destekleyici yönde hareket ettiğini göstermektedir.

“65 yaş üstüne yönelik alınan kararların onların günlük yaşamlarını olumlu etkilediğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %53,7’si 65 yaş üstü konusunda alınan kararların bu gruptaki insanların hayatlarını olumlu yönde etkilediğini düşünürken %23,6’sı tam tersi yönde düşünmektedir. %22,7’si kararsız oluklarını ifade etmişlerdir.

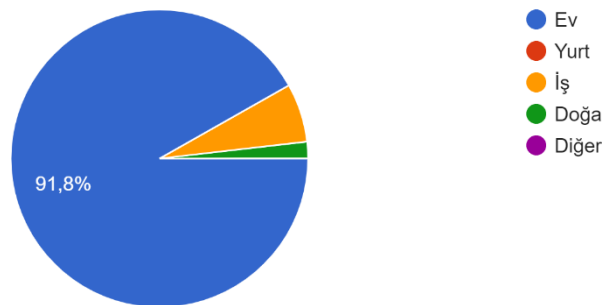
“Toplu yaşam ortamları ve ibadet alanlarının kapatılmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%91,8) toplu yaşam alanlarının belli süre ile kapatılmasının doğru olduğunu düşünmektedir. %3,6 oranında katılımcı bunu olumsuz olarak değerlendirmiştir.

“Evde kalmanın toplum ve aile ilişkileri üzerinde olumsuz etkiler bırakacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %35,5’i evde kalmanın aile ilişkilerini olumsuz etkileyeceğini düşünürken %39,1’i bu görüşe katılmamaktadır. Aile ile ilgili maddelerde yüksek oranda (%25,5) kararsız/çekimser cevap verilmesi tartışmaya açık bir konudur.

“İnternet ve sosyal medya araçları olmasa evde geçireceğiniz zamanın daha sıkıcı olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %71,8’i internet ve sosyal medya araçları olmasa evde geçirecekleri zamanın daha sıkıcı olacağını düşünürken %17,3’lük kesim buna katılmamaktadır.

Toplu yaşam alanlarındaki mekanların kapatılması sonucunda yaşamınızın çoğunluğunu nerede geçiriyorsunuz

110 yanıt

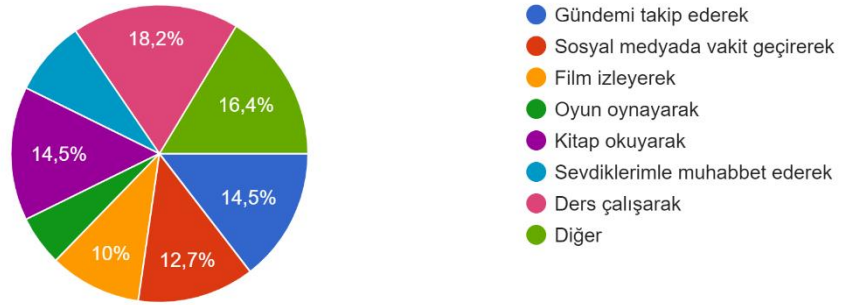

Grafik 6: Katılımcıların Pandemi Dönemi Vakit Geçirdikleri Ortamlar

Katılımcıların %91,8'i kısıtlamaların olduğu dönemde zamanını çoğunlukla evde geçirirken bir kısmı işte geçirdiğini belirtmiştir. En az oran ise zamanını doğada geçirenler grubundadır.

Evde kaldığınız süre içinde vaktinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

110 yanıt

Grafik 7: Katılımcıların Pandemi Dönemi Zaman Değerlendirme Durumları

Katılımcıların %18,2'si evde zamanını ders çalışarak; %16,4'ü diğer aktivitelerle; %14,5'i gündemi takip ederek ve kitap okuyarak; %12,7'si sosyal medyada vakit geçirerek; %10'nu film izleyerek geçirdiğini ifade etmiştir. Yaş grubunun çok düşük olmaması nedeniyle en az oyun oynayarak yanıtı verilmiştir.

Katılımcıların evde geçirdikleri zamanı imkanları olsa daha eğlenceli hale getirme konusunda verdikleri yanıtlar Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların evde eğlenceli zaman geçirmek için düşünceleri

Olması İstenen	Sayı
Spor alanı oluşturma	11
Sevdiklerini eve çağırma	4
Bahçe işleri ile uğraşma	9
Çocuklarına oyun alanı yaratma	4
İnternet bağlantısını güçlendirme	2
Hobi bahçesi olması	1
Ar-ge laboratuvarı olması	1
Evi atölyeye çevirme	1
Tartışma ortamı yaratma (küçük grup)-online tartışma grubu-online toplu çalışma ortamları	3
Bahçeli evde oturma	5
Kitap okuma	3
Almanca öğretmenini eve çağırma	1
Yağlı boya yapma	1
Bilardo masası kurma	1

Katılımcılardan açık uçlu olarak sorulan bu maddeye cevap verenlerden (73 katılımcı) en çok ortak cevap evde spor alanı oluşturulması (11), bahçe işleri ile uğraşma (9), bahçeli evde oturma (5) olmuştur. Çocuklarına oyun alanı oluşturma düşüncesinin ev hanımları tarafından verildiği düşünülmektedir. Ar-ge laboratuvarı, evde atölye kurma, tartışma ortamları, online çalışma ortamları

yaratma düşünceleri oldukça iyi bulunmuştur. Almanca öğretmenini eve çağırma düşüncesi de entelektüel bulunan bir yanıt olmuştur. Bilardo masası kurma düşüncesinin erkek bir katılımcı tarafından verildiği varsayılmaktadır. Fakat bazı yanıtların özellikle kitap okumanın her evde imkan dahilinde olduğu düşünülmektedir.

4. Politika Alanına Yönelik Sorular ile İlgili Bulgular

Bu alana ilişkin katılımcı görüşleri bu bölümde sunulmuştur.

“Corona virüsün ülkemize gelme sürecinde politikacıların gerekli adımları zamanında attığını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %54,5’i politikacıların gerekli adımları zamanında attığını düşünürken %12,7’sini bu düşünceye hiç katılmamakla birlikte %14,5 oranındaki grupta katılmamaktadır. %18,2 kişi çekimser kalmıştır. Aile ilgili konularda daha yüksek oranda çekimser kalan aday varken devlet ile ilgili konuda nerdeyse yarı yarıya oranla çekimser tutum sergileyen insan bulunmaktadır.

“Virüsün Avrupa’da yayılması, ölüm oranlarının artmasından sonra ülkeye yapılan geri dönüşlerin kabul edilmesini doğru buluyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %42,2’si insanların farklı ülkelerden ülkesine dönüşümü desteklerken %39,4’ü bunu doğru bulmamaktadır.

“Virüs diğer ülkelere yayılmasının ardından sınır kapılarımızı kapatma ve Çin, İtalya gibi ülkelere gidiş-dönüşlerin yasaklanmasının zamanında yapıldığını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %37,3’ü sınırları kapatmanın ve riskli ülkelere gidiş-dönüşlerin yasaklanmasının zamanında yapıldığını düşünürken %40,9’u geç kalındığını düşünmektedir. Katılımcıların %88,3’ü siz olsanız maddesinde bu konuda daha önceden sınırları kapatacaklarını ifade etmişlerdir.

“Virüs dünyada hızlı bir şekilde yayılırken sınır kapılarımızı daha önce kapatmamız, uçuşları daha önce yasaklanmasının gerektiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %73,6’sı sınır kapılarının daha önceden kapatılması gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların %83,6’sı siz olsanız maddesinde hava yolu ulaşımına daha önceden sınırlandırma getireceklerini ifade etmişlerdir.

“Virüsün ülkemizde görülmeye başladığı anda çıkma yasağının getirilmemesinin vaka sayısında artış olmasında etkili olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %73,6’sı sokağa çıkma kısıtlamasının Covid-19 vakasının ilk görüldüğü andan itibaren yapılması gerektiğini düşünmektedir. Katılımcıların %50’si siz olsanız maddesinde salgın ilk görüldüğü anda sokağa çıkma yasağı getirirdik diye yanıtlarken %28,1’i getirmemesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

“Suudi Arabistan’da vakalar görülmeye başladığı sıralarda umre için vatandaşlarımızı göndermemizin doğru olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %82,8’i Suudi Arabistan’da vakalar görülmeye başladığı sıralarda umre için vatandaşlarımızı göndermemizin doğru olmadığı düşüncesindedirler.

“Umreden gelen kişilerin karantinaya alınmasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna katılımcıların tamamı umreden gelen vatandaşların karantinaya alınması gerektiğini doğru bir davranış olarak nitelendirmektedir.

“Virüs ilk olarak Çin’de çıkmışken ülkemizde çalışan Çinlilerin yıl başı tatili için ülkelerine gidip sonra Türkiye’ye dönmeleri sonucunda ülkemizde virüs görülmesi arasında bağlantı olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %66,1’lik oranı ülkemizde çalışan yaklaşık 2.000 civarındaki Çinli insanın yıl başı tatili için ülkelerine giderek Türkiye’ye dönmesinin Covid-19 salgınının Türkiye’de görülmesi arasında bağlantı olduğunu düşünmektedir. Katılımcılar siz olsanız maddesinde %70,1 oranında Çin’li çalışanların Türkiye’ye alınmaması gerektiği yönünde görüş dile getirmişlerdir.

“Ülkemizde vaka ve ölüm sayıları artarken başka ülkelere sağlık ekipmanı yardımı yapmamızı destekliyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %50’si başka ülkelere sağlık ekipmanı yardımı yapılmasını desteklemektedir. %33,3’ü ise bunu doğru bulmamaktadır. Katılımcılar siz olsanız maddesinde özellikle “Uygur Türklerine yaptıkları zulümlerle gündeme gelen Çin’e sağlık ekipmanı

gönderilmesi” konusunda %38,2 oranında gönderilmemesi gerektiğini ifade ederek milliyetçi bir tutum sergilemişlerdir. Fakat %40,1 oranında katılımcı ne olursa olsun yardım edilmesi gerektiğinden yana tutum sergilemişlerdir.

“Sağlık Bakanlığının halka doğru ve yerinde bilgilendirme yaptığını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %67,3'lük oranı (çoğunluğu) bakanlığın doğru bilgilendirme yaptığını düşünerek devletine güven duygusu içerisindedir. %4,5'lik kesim doğru bilgilendirme yapıldığına hiç inanmamaktadır. Fakat %67'lik oran mevcut hükümetin oy oranlarının oldukça üstünde olması nedeniyle farklı kesimlerden de hükümete (özellikle sağlık bakanımız Fahrettin KOCA'ya) olan güveni göstermesi açısından önemli bir detaydır.

“Vaka sayılarının ve ölüm oranlarının il il açıklanmamasını doğru buluyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %63,3 oranı vaka sayılarının il il olarak günlük açıklanmasını doğru bulmaktadır. %15,6'sı ise bunun olmamasını desteklemektedir.

“Vaka sayıları, ölüm oranları ve yaşları açıklansa virüsün yayılma hızında insanların sosyal izolasyona daha çok özen göstereceğine inanıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %60,5'i ölüm oranlarının il bazlı ve hastaların yaşları ile açıklanmasının virüsün yayılma hızını düşüreceğini düşünmektedir. %7,3'lük kesim ise bunun etkisinin olmayacağını belirtmiştir.

“Alınan önlemlerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların % 44,6'sı alınan önlemlerin yeterli olduğunu; %30'u ise yeterli olmadığını düşünmektedir

“Küresel sorunlarla etkili bir şekilde mücadele edildiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %41,4'ü küresel sorunlarla etkili bir şekilde mücadele edildiğini, %28,8'i ise mücadele edilemediğini düşünmektedir.

“Ülkenin siyasetçilerinin bu konuda hassas davrandığını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %53,1'i Türkiye'deki siyasetçilerin bu konuda hassas davrandığını; %25,3'ü ise hassas davranmadığını düşünmektedir.

“Hükümet ile ülkedeki siyasi grupların iş birliği içinde hareket ettiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %25,2'si hükümet ile siyasi grupların iş birliği içinde hareket ettiğini düşünmekte iken %50,4 oranındaki çoğunluk bunun aksi yönde bir düşünceye sahiptir.

“Hükümetin kendi birimleri içinde tam iş birliği içinde çalıştığını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %50,9'u hükümetin kendi birimleri içerisinde iş birliği içinde çalıştığını; %20'si ise çalışmadığını düşünmektedir.

“Uzaktan eğitim konusunda alt yapının yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %30,9'u uzaktan eğitim konusunda alt yapının yeterli olduğunu; %46,4'ü ise yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.

Halkın bu sürece aktif katılımına yönelik neler yapılabileceği ile ilgili maddeye ilişkin cevaplar Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Halkın aktif katılımına ilişkin vatandaşın önerileri

Öneriler	Sayı
Evde kalarak	10
Kurallara uyararak ve devlete güvenerek	3
Maddi güvence verilmesi	5
Halkın kurallara uyması için yaptırımların artırılması	6
Daha fazla bilgilendirme yapılmalı (kampanya)/bilinçli izolasyon	7
Evde çalışma ortamları hayata geçmeli	2
Anketler yapılmalı (sosyolog ve psikologlar tarafından)	5
İşsiz kalan öğrenci veya 20-30 yaş grubunun gönüllü sosyal sorumluluk projelerinde	2

çalıştırılmalı

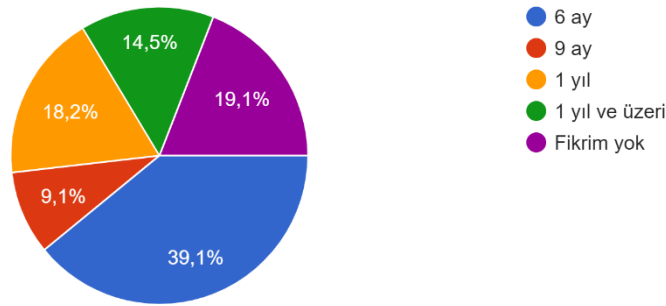
Sürece aktif destek gösterenlere ödüllendirme mekanizması geliştirilmeli

3

53 katılımcının yanıtladığı bu soruda halkın en çok evde kalarak devlete destek olacağı ifade edilmiş. Daha fazla bilinçli izolasyon yapılması, anketler uygulanması, sürece aktif katılanlara ödüllendirme mekanizmasının geliştirilmesi gerektiği, sosyal sorumluluk projelerinin yapılması dile getirilmiştir. Vatandaşların kurallara uyması için yaptırımların artırılması yanıtı 6 kişiden öne sürülmüş olmakla birlikte en ilginç cevaplardan biri olarak değerlendirilmiştir. Halkın kendi geleceği için kendi rızasıyla devletin yaptırımlarını arttırmasını ifade etmesi virüsün yayılımının engellenmesi bakımından olumlu nitelendirilmekle birlikte tartışmalı bir konudur. Yanıt verenlerden bazıları ise devletin her şeyi gerekli şekilde yaptığı, daha fazlasının yapılamayacağı düşüncesindedir.

Bu sürecin ne kadar devam edeceğini düşünüyorsunuz?

110 yanıt

Graik 8: Katılımcıların Pandeminin Devam Etme Süreci Hakkındaki Görüşleri

Nisan-Mayıs 2020 aralığında yapılan ankette insanların çoğunluğu sürecin 6 ay devam edeceğini belirtirken 1 yıl ve üzerinde seyredeceğini söyleyen grup azınlıkta kalmıştır. Katılımcıların iyimser olarak yaklaşımları düşünülmektedir.

Katılımcılar siz olsanız kısmında yer alan “sürecin daha iyi yönetilmesi ile ilgili” olan maddeye Tablo 6’da gösterildiği şekilde yanıtlar vermişlerdir.

Tablo 6. Sürecin daha iyi yönetilmesine yönelik katılımcı görüşleri

Öneriler	Sayı
81 ili ikiye bölerek ilk 40’a önce, 2. 40’a sonra sokağa çıkma yasağı getirerek üretimin kısmi zamanla ilerlemesini sağladım.	1
Süreç için çok sert ve katı tedbirler alır ülkeyi dışarıya kapatır. 1 aylık milli karantinadan sonra her şeyi tekrar eskisi gibi düzene koyardım.	1
Virüs bitene kadar yurtdışına çıkışları yasakladım.	2
Daha ciddi yasaklar getirirdim. Özellikle il dışına çıkışları ilk anda kapatırdım.	4
İlk vaka görüldüğü anda sokağa çıkma yasağı getirir ve maddi destek sağladım.	11
Sokağa çıkma yasağı getirip mahalle mahalle test yaparak enfekte hasta tespiti yaparak. Bir anda duran yaşantıyı yavaş yavaş ivmelendirmek suretiyle enfekte olmayan kişilerin günlük hayatlarına devam edebilmesini sağlar ardından işleyiş devam ederken de enfekte kişilerin tedavilerini sağladım.	1
20-65 yaş dışında olup ve hafta sonları sokağa çıkanlara toleranssız daha ciddi yaptırımlar uygulardım.	1

Uzaktan eğitim alt yapısını güçlendirirdim.	1
Muhalefet ile ortak çözüm üretilmesi için çalışırdım.	1
Uzaktan eğitimde verim alınmayacağını düşündüğüm için bir yıl okullara ara verirdim.	1
İnsanları psikolojik açıdan motive edecek uygulamalar (TV programları üzerinden halkı konu hakkında bilinçlendirme ve psikolojileri için eğlenceli programlar yayınlama).	2
Daha önce yasaklamalar getirip Güney Kore'nin uyguladığı yöntemi uygulardım.	1
Ülkenin tüm kurumlarıyla herhangi bir siyasi ayırım yapmadan birlik içinde çalışarak, farklı fikirlerin ve yorumların da dikkate alınmasını sağlardım.	1
Tüm ülkelere sivil havacılık uçuşlarını durdururdum. (Ekonomi ve askeri durumlar hariç)	1

Katılımcılardan bazıları sürecin oldukça iyi yönetildiğini bu madde de dile getirmişlerdir. Güney Kore'nin yaptığı uygulamaların aynısını yapma fikri, konu ile ilgili farklı ülkelerin tutumlarının izlenmesi göstermesi bakımından anlamlı bulunmuştur.

5. Ekonomi Alanına Yönelik Sorular ile İlgili Bulgular

İş dünyasının önde gelen kuruluşları tarafından Covid-19 salgını sebebiyle ülke ekonomilerinin olağanüstü zamanlardan geçtiği belirtilmekte, salgının bu ekonomileri ne ölçüde etkileyeceğine yönelik farklı görüşler üzerinde durulmaktadır. Covid-19 virüsünün ekonomik anlamda da olumsuz etkilerin yayılmasına sebebiyet vereceği belirtilmiştir. Üretimin azalması, buna karşın salgın sebebiyle toplumlarda artan kaygılar yüzünden tüketimin artması sonucu ekonomik verilerde düşüş eğilimi olacağı varsayılmaktadır (www.mckinsey.com; Baldwin, Weder&Mauro, 2020). OECD Genel Sekreteri Angel Gurría, 25 Mart 2020 tarihinde G20 Zirvesi'nde yaptığı açıklamasında, içinde bulunulan süreçte ülkelerin sağlık alanında uyguladığı önlemlerin yüksek maliyetlerine bağlı olarak pek çok ülkenin ekonomik açıdan durağan bir döneme gireceğini, ilerleyen süreçte bu durumun ülke ekonomilerini olumsuz etkileyebileceğini belirtmişlerdir. Covid-19 ile mücadelenin aynı zamanda ekonomik normalleşmeyi de mümkün olduğunca hızlı bir şekilde geri kazanma çabası olduğunu ifade etmişlerdir (www.oecd.org). Başlangıçta üretimde yaşanan aksamalar Asya ülkeleri ile sınırlı iken son zamanlarda bunun dünya çapındaki tedarik zincirleri üzerinde etkileri görülmüştür. Büyük ya da küçük tüm işletmeler, özellikle havacılık, lojistik, turizm ve konaklama gibi alanlar ciddi zorluklar yaşamıştır. Belirli sektörlerde iflaslar ve iş kayıpları yaşanmakta, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ) için ticari faaliyetlerin sürdürülmesi zorlaşmıştır (www.ilo.org). Yaşanan süreç home office gibi farklı çalışma sistemlerini ortaya çıkarmıştır. Pandeminin etkilerini azaltılınca ve yaşam normale dönünceye kadar bunun devam etmesi beklenmektedir (Üstün&Özçiftci, 2020).

Bu alana yönelik anket maddelerine ilişkin veriler cevaplar aşağıda sunulmaktadır.

“Corona virüs nedeniyle ülkenin ekonomik yönde olumsuz etkileyeceğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %83,6'sı ülkenin bu süreçten ekonomik olarak olumsuz etkileneceğini düşündüklerini ifade etmişlerdir. %8,1 oranında katılımcı ülkelerin ekonomilerinin olumsuz etkilenmeyeceğini, %8,2'si ise kararsız olduklarını söylemişlerdir.

“Uzun vadede üretimin düşüp gıda ve başka sektörlerde ihtiyaç olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %66,3'ü uzun vadede üretimin düşeceği, gıda ve başka sektörlerde ihtiyaç olacağını ifade ederken %16,4'ü bu görüşe katılmamaktadır. %17,3'ü ise kararsız yanıt vermişlerdir.

“Özellikle asgari ücret ile geçinen insanlara ekonomik yönden yeterli yardım yapılacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %54,6'sı asgari ücretle geçinen insanlara yeterli yardım yapılmayacağını; %30,3'ü de yapılacağını düşünmektedir. %19,1'i ise çekimser yanıt vermişlerdir.

“Özel sektörde (cafe, restoran, bar vs.) çalışanların iş yerlerinin tatil edilmesinin bu sektördeki insanları olumsuz etkileyeceğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %86,4'ü özel sektörde çalışanların geçici süreli de olsa iş yerlerinin tatil edilmesinden olumsuz etkileneceğini

düşünmektedirler. %6,2'si olumsuz etkilenmeyeceklerini %7,3'ü ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

“Bu süreç atlatıldıktan sonra elektrik, su, doğal gaz, kira ve vergilerde artış olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %75,5'i bu süreç atlatıldıktan sonra elektrik, doğal gaz, su, kira ve vergilerden artış olacağını %9'u ise olmayacağını düşünmektedir.

“Bankalara kredi borçları olan insanların bu süreçten olumsuz yönde etkileneceğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %82,5'i bankalara kredi borcu olan insanların süreçten olumsuz yönde etkileneceğini, %2,8'i etkilenmeyeceğini düşünmektedir.

“Corona virüsü nedeniyle temizlik özellikle el yıkama uyarılarının su kaynaklarında kısıtlara neden olacağını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %53,2'si Covid-19 nedeniyle el yıkama alışkanlıklarında yaşanan artışın su kaynaklarında kısıtlık yaşanmasına neden olacağını düşünmektedir. %24,8'i kısıtlık yaşanmayacağını, %22'si ise kararsız olduğunu söylemiştir.

6. Küresel Boyut Alanına Yönelik Sorular ile İlgili Bulgular

Araştırmanın küresel boyut alanına ilişkin bulgular bu bölümde ele alınmıştır.

“Corona virüsünün ortaya çıkışının doğal olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %48,6'sı Covid-19 salgının doğal bir yolla ortaya çıkmadığını düşünmek ile birlikte %20,2'si de tam tersi yönde düşünmektedir. Katılımcıların %50'si virüsün doğal olmayan bir yolla bir ülke tarafından yayılmış olduğu düşüncesindedirler.

“Virüs ve hastalıklarla mücadelenin III. Dünya Savaşı'nın farklı bir boyut kazanmış hali olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %50,4'ü virüs ve hastalıklar ile mücadelenin III. Dünya Savaşı'nın farklı bir boyut kazanmış hali olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. “Yeni virüslerin ortaya çıkması ile ilgili” anket maddesinde katılımcıların %70,2'si yeni virüslerin çıkabileceğini ifade etmişlerdir.

“Farklı ülkelerin vaka görülmesinin ardından ohal ilan etmesini, sokağa çıkarma yasağının olumlu olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %80,5'i farklı ülkelerin vakaların ardından ohal ilan etmesi ve sokağa çıkma yasağı getirmesini olumlu olarak değerlendirmektedir. %5,6'sı ise olumsuz olarak değerlendirmiş, %13,9 oranında katılımcıda kararsız kalmıştır. Ayrıca katılımcıların %76,8'i Güney Kore'nin 30 gün boyunca vaka sayısını 30'da tutmasını ülkenin etkili tedbirler almış olması ile ilgili olduğunu düşünmektedir.

“Çin'de yüksek oranda vaka ve ölüm oranlarının görülmesinin ardından bir anda ülke içinde vaka ve ölüm sayısının durmasının normal olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %60,2'si Çin'de vaka sayılarının bir anda durmuş olduğuna inanmadığını belirtmekle birlikte %15,7'si bunun doğru olduğuna inanmaktadır. %24,1 oranında katılımcı da kararsızım yanıtı vermiştir.

“Küresel aktörlerin iş birliği içinde çalıştığını düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %22,2'si iş birliği içinde çalıştıklarını; %44,5'i ise çalışmadığını belirtmiştir. %33,3 oranında katılımcının görüşü kararsızdır.

“Ülkelerin nükleer silah, savunma sanayine yatırım yapmalarından çok sağlık sektörüne yatırım yapmaları gerektiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %73,4'ü sağlık sektörüne yatırım yapılması gerektiği konusunda hem fikirken %1,8'i buna gerek olmadığını, %24,8'i ise karamsar kalmıştır.

“Daha önceki yıllarda bazı insanların önümüzdeki yıllarda virüs ile mücadele edileceğini söylemesinin, bazı filmlerde (Virüs filminde Çinli bir kadın tarafından yayılan bir hastalık) durumun önceden öngörülmesinin normal olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %25,9'u bunları normal karşılamakta iken %41,7 oranındaki katılımcı bunun normal olmadığını belirtmiştir. %32,4 oranında katılımcı çekimser kalmıştır.

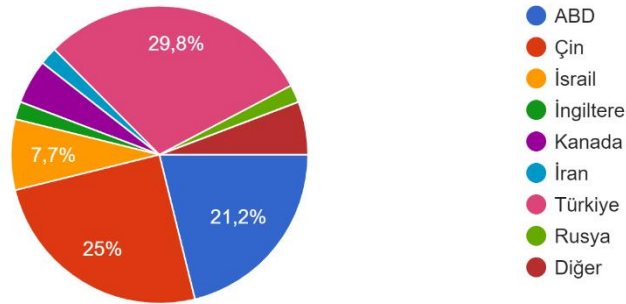
“Çin kendi nüfusunu (özellikle yaşlı) azaltmak için virüsü icat etmiş olabileceğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %31,5 Çin’in yaşlı nüfusunu eritmek amacıyla virüsü icat etmiş olacağını düşünmekte iken %32,4 oranındaki katılımcı bunun olamayacağını ifade etmiştir. %36,1 oranında katılımcı ise kararsız kalmıştır.

“ABD’nin ekonomik alanda büyüyen Çin ve nüfusu ile mücadele etmek için virüsü Çin’de yaymış olabileceğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %27,8’i virüsü ABD’nin Çin’de yaymış olabileceğini; %34,2’si de bunun doğru olamayacağını düşünmektedir. %38 oranındaki çoğunluk ise bu konuda görüş bildirmekten kaçınmıştır.

“Aşının 6-12 ay içinde bulunabileceğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %51,4 bulunabileceğini; %21,1’i ise bulunamayacağını ileri sürmüştür. Bu konuda %27,5 katılımcı kararsız kalmıştır.

Bu aşığı bulan ilk ülke size göre hangisi olacaktır?

104 yanıt

Grafik 9: Katılımcıların Covid Aşısının Hangi Ülte Tarafından Bulunacağı Hakkındaki Görüşleri

Katılımcıların %29,8 oranı aşığı Türkiye’nin; %25 oranla Çin’in; %21,2 oranla Amerika’nın bulabileceğini belirtmişlerdir. Katılımcıların vakalar ile daha geç tanışan Türkiye’nin aşığı bulabileceğini düşünmesi yönetilen sürecin başarılı olduğuna inancın ve sağlık bakanlığımıza-personeline olan güvenin göstergesidir.

“Farklı ülkelerin özellikle Çin’in vaka ve ölüm oranlarını doğru verdiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %73,1’i doğru vermediğine, %4,7’si doğru verdiğini inanmaktadır. Bu konuda %22,2 katılımcı çekimser yanıt vermiştir.

“Dünya Sağlık Örgütü (WHO), diğer kurum ve kuruluşlar, medyanın bu konuda şeffaf olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %57,8’i WHO, diğer kurum ve kuruluşların, medyanın bu konuda şeffaf olmadığını düşündüklerini, %15,7’si ise şeffaf olduğunu belirtmiştir. %26,6 oranında katılımcı ise bu konuda kararsız kalmıştır.

“İtalya’nın vatandaşlarına telefon aracılığı ile psikolojik destek sağlamanın yararlı olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %62’si yararlı olduğunu düşündüğünü, %15,8’i ise yararlı bulmadığını belirtirken %26,9 oranında çekimser kalan katılımcı mevcuttur.

Açık uçlu olarak sorulan “ülkeler arasında mücadele size göre hangi alanda devam ediyor?” maddesine verilen cevaplar Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7. Ülkeler arasında mücadelenin devam ettiği alan

Alan	Sayı
Sağlık	17

Ekonomi	16
Teknoloji	6
Gelecekte olabilecek bir savaşa ittifak yatırımı	1
Sanayi	1
Askeri	7
Siyasi	5
Biyolojik-Mikroorganizma	8
Psikolojik	6
Gıda	1
Bilim	3
Küreselizm (yayılmacılık-sömürge)	1
Nükleer-Kimyasal	2
Eğitim	2

Katılımcıların çoğunluğu ülkeler arasında mücadelenin sağlık, ekonomik, biyolojik, psikolojik, teknolojik, askeri ve siyasi alanda olacağını düşünmektedirler. Katılımcıların büyük oranı akademisyen, öğretmen ve öğrenci iken eğitim (2), bilim (3) olmak üzere eğitim alanında mücadelenin olmayacağını veya daha az olacağını düşünmeleri ilginçtir.

Gelecekte dünya ülkelerini tehdit edecek yeni küresel sorunların neler olabileceğine ilişkin verilen yanıtlar Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Gelecekte dünya ülkelerini tehdit edebilecek olası küresel sorunlar

Alan	Sayı
Su	20
Salgın	13
Gıda	16
Kimyasal ve Biyolojik Silahlar	6
İklim-Küresel Isınma	3
Aşırı Tüketim	1
Nükleer	6
Kutuplaşma	1
Ekonomi	7
Toplumsal-Toplumsal Kimlik ve Cinsiyet-Psikolojik	4
Uzay-Yapay Zeka	4
İrkçilik	1
İnsanlara çip takılarak düşüncelerinin kontrol edilmesi	1

Bu maddeye yanıt veren katılımcıların çoğunluğu yeni olası küresel sorunların su ve gıda kıtlığı ile birlikte salgın, kimyasal-biyolojik-nükleer silahlar, ekonomik, yapay zeka, toplumsal, kimlik, cinsiyet ve psikolojik alanlarda yaşanabileceğini düşünmektedir. Yalnız bir katılımcının insanların beyinlerine çip takılarak düşüncelerinin kontrol edileceğini olası tehditler arasında görmesi oldukça düşündürücüdür.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Dünyayı küresel çapta etkisi altına alan pek çok insanın ölümüne neden olan ve olmaya devam eden Covid-19 salgını insanları psikolojik, sosyolojik, ekonomik, politik, sağlık vb. açılardan etkilemiş ve gündelik yaşamlarında kendi istekleri veya yasal düzenlemeler ile değişiklikler yapmalarını, yeni

dünya düzeninde hayatta kalabilme becerileri ve savunma mekanizmaları geliştirmelerine neden olmuştur.

Bu araştırmaya katılan 111 kişinin %51,4'ü kadın, %48,6'sı erkektir. Rastgele örnekleme ile seçilen 111 katılımcının yaş aralığı 15 ile 67 yaş arasında değişkenlik göstermiştir. 46 katılımcı ile en fazla katılımın olduğu yaş grubu 26-35 yaş aralığıdır. Katılımcıların %69,4'ü bekar; %29,7'si evlidir. Katılımcıların %55'i lisans mezunu, %16,2'si yüksek lisans derecesine, %11,7'si ise doktora derecesine sahiptir veya öğrenimine devam etmektedir. Çalışmaya en az ortaokul eğitim düzeyinde bulunan birey katılmıştır. Katılımcılar arasında akademisyen, Ar-ge Şefi, bakanlık personeli, psikolog, öğretmen, esnaf, sağlık çalışanı, gazeteci, ekonomist, çiftçi, ev hanımı, öğrenci vs. meslek grupları yer almıştır. 111 katılımcı arasında öğrenciler dışarıda tutulduğunda yalnız 1 kişinin işsiz olduğu gözlenmiştir. İstanbul, Konya ve Kütahya illeri başta olmak üzere toplam 29 farklı ilden katılımcı çalışmaya dahil olmuştur.

111 katılımcının sağlık alanında sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde corona virüsün günlük hayatlarında değişimlere neden olduğu, hijyen konusunda daha dikkatli oldukları, el yıkama ve temizlik alışkanlıklarını değiştirdiği ve sağlık konusunda bilgi düzeylerinin artmasını sağladığı bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların %64,9'u sosyal izolasyona uyduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların psikolojik alanda verdikleri yanıtlar incelendiğinde; genel olarak salgının insanları psikolojik açıdan olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Katılımcıların çoğunluğu açık uçlu sorularda evde kalmaktan ve sürecin belirsizliğinden dolayı mutsuz olduklarını vurgulamışlardır. Bir kısmı İtalya'da vatandaşlara telefon ile psikolojik destek sağlanmasının yararlı olabileceğini belirtmiştir. İnsanlar genel kısıtlamaların olduğu dönemde daha az dışarı çıkabilmiş, mümkün olduğunca daha az insanla yüz yüze iletişim kurmuş ve normal zamana oranla daha az sosyalleşme imkânına sahip olmuştur. Hane halkı içinde daha az ve sürekli olarak aynı kişilerle ve internet aracılığıyla anti sosyal veya yapay sosyal ortamlarda vakit geçirmek durumunda kalmışlardır. Bu süreçte ailesi ile yaşamayan yalnız bir hayat sürdüren bireyler ise yeni normalden daha fazla etkilenmiştir. Evde ve aile ile vakit geçirmekten keyif alıp almadıklarının sorulduğu maddelerde katılımcıların çoğunluğunun çekimsiz yanıt vermesi dikkat çekicidir.

Katılımcıların %91,8'i Covid-19 pandemisinin sosyal yaşamları üzerinde değişikliklere neden olduğunu, "evde hayat var çağrısına" uyduklarını ve toplu yaşam ortamları ve ibadet alanlarının kapatılmasını doğru bulduklarını ifade etmiştir. Katılımcılar 65 yaş üstüne yönelik alınan kararların onların günlük yaşamlarını olumlu etkilediğini düşünmektedirler. Evde kalmanın aile ilişkilerini olumsuz etkileyeceğini düşünen katılımcıların oranı %35,5'tir. Katılımcıların %71,8'i internet ve sosyal medya araçları olmasa evde geçirdikleri zamanın daha sıkıcı olacağını düşünmektedir. Katılımcıların %91,8'i kısıtlamaların olduğu dönemde zamanını çoğunlukla evde geçirdiklerini ifade ederken bir kısmı da işte geçirdiğini belirtmişlerdir. Katılımcılar imkânları dahilinde olsaydı evde vakit geçirmeyi daha eğlenceli hale getirmek için olmasını istediklerinin sorulduğu açık uçlu soruya en fazla ortak yanıt evde spor alanı oluşturulması olmuşken bunu bahçe işleri ile uğraşma, bahçeli evde oturma yanıtı takip etmiştir.

Politika başlığı altında sorulan sorularda katılımcıların yarısından fazlası virüsle mücadelede politikacıların gerekli adımları zamanında attığını belirtmişlerdir. %42,2 oranında katılımcı virüsün Avrupa'da yayılması, ölüm oranlarının artmasından sonra ülkeye yapılan geri dönüşlerin kabul edilmesini doğru bulmaktadır. Katılımcıların %40,9'u sınır kapılarının kapatılmasında ve özellikle risk oranı yüksek Çin ve İtalya gibi ülkelerle geliş-gidişlerin yasaklanmasının zamanında yapılmadığını düşündüklerini ifade etmişlerdir. %73,6 oranında katılımcı sınır kapılarının daha önce kapatılması, pandemi ortaya çıktığı anda sokağa çıkma yasağı getirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Katılımcıların %82,8'i Suudi Arabistan'da vakalar görülmeye başlandığı sıralarda umre için vatandaşlarımızı göndermemizin doğru olmadığı düşünürken katılımcıların tamamı umreden gelen kişilerin karantinaya alınmasını doğru ve yerinde bir karar olarak görmektedir. Virüsün Türkiye'de yayılması konusunda %66,1'lik oranı da katılımcı ülkemizde çalışan Çinli vatandaşların yıl başı tatili için ülkelerine gidip

sonra Türkiye'ye dönmeleri arasında bağlantı olduğunu düşünmektedir. Farklı ülkelere sağlık ekipmanı yardımı yapılmasını katılımcıların yarısı doğru bulmaktadır. Özellikle o dönem Uygur Türklerine yaptıkları zulümlerle gündeme gelen Çin'e sağlık ekipmanı gönderilmesi konusunda ise katılımcıların %40,1'i ne olursa olsun yardım edilmesi gerektiğinden yana tutum sergilemişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu vaka sayılarının il bazlı açıklanmasını doğru bulmaktadır. Katılımcılar vakalarda ve ölüm oranlarında yaşların açıklanmasının virüsün yayılma hızını yavaşlamasında etkili olacağını düşünmektedir. Katılımcıların sadece %25,2'si hükümet ile ülkedeki siyasi grupların iş birliği içinde hareket ettiğini düşünmektedir. Ülke politikasında önemli bir yer teşkil eden eğitim alanında katılımcıların %30,9'u uzaktan eğitim konusunda alt yapının yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Nisan-Mayıs 2020 aralığında yapılan ankette insanların çoğunluğu sürecin 6 ay devam edeceğini belirtirken 1 yıl ve üzerinde seyredeceğini söyleyen grup azınlıkta kalmıştır. Katılımcıların iyimser olarak yaklaşıtları düşünülmektedir.

Ekonomi alanında yönelik sorulara verilen cevaplar değerlendirildiğinde katılımcıların büyük bir çoğunluğu pandemi sürecinin ülkenin ekonomisini, özel sektör çalışanlarını ve bankalara kredi borcu olan insanları olumsuz yönde etkileyeceğini, uzun vadede üretimin düşüp gıda ve başka sektörlerde ihtiyaç olacağını dile getirmiştir. %54,6 oranında katılımcı asgari ücret ile geçinen insanlara ekonomik yönden yeterli yardım yapılacağını düşünmektedir. Pandemi süreci atlatıldıktan sonra katılımcıların %75,5'i elektrik, su, doğal gaz, kira ve vergilerde artış olacağını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların katılımcıların %53,2'si Covid-19 nedeniyle el yıkama alışkanlıklarında yaşanan artışın su kaynaklarında kıtlık yaşanmasına neden olacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Küresel alanda katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, %48,6 oranında katılımcı virüsün ortaya çıkışının doğal olmadığını, %50,4'ü virüs ve hastalıklar ile mücadelenin III. Dünya Savaşı'nın farklı bir boyut kazanmış hali olduğunu düşündüklerini ifade etmiştir. Katılımcıların %31,5 Çin'in yaşlı nüfusunu eritmek amacıyla virüsü icat etmiş olacağını düşünmekte iken katılımcıların %27,8'i ise ABD'nin ekonomik alanda büyüyen Çin ve nüfusu ile mücadele etmek için virüsü Çin'de yaymış olabileceğini düşünmektedir. Katılımcıların %80,5'i farklı ülkelerin vakaların ardından ohal ilan etmesi ve sokağa çıkma yasağı getirmesini olumlu olarak değerlendirmektedir. Ayrıca katılımcıların %76,8'i Güney Kore'nin 30 gün boyunca vaka sayısını 30'da tutmasını ülkenin etkili tedbirler almış olması ile ilgili olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların %60,2'si Çin'de yüksek oranda vaka ve ölüm oranlarının görülmesinin ardından bir anda ülke içinde vaka ve ölüm sayısının durmuş olduğuna yönelik haberlere inanmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların sadece %22,2'si küresel aktörlerin iş birliği içinde çalıştığını düşünmektedir. Katılımcıların %73,4'ü ise ülkelerin nükleer silah, savunma sanayine yatırım yapmalarından çok sağlık sektörüne yatırım yapmaları gerektiğini düşündüklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %51,4'ü aşının 6-12 ay içinde bulunabileceğini söylemişlerdir. Katılımcıların %73,1'i farklı ülkelerin özellikle Çin'in vaka ve ölüm oranlarını doğru vermediğini, %57,8 oranında katılımcı ise Dünya Sağlık Örgütü (WHO), diğer kurum ve kuruluşlar, medyanın bu konuda şeffaf olmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların çoğu aşığı Türkiye'nin bulacağını ifade etmiş ve %67 oranında sağlık bakanlığı ve devlete olan güveni dile getirmiş olmaları dikkat çekicidir.

Katılımcıların çoğunluğu ülkeler arasında mücadelenin sağlık, ekonomik, biyolojik, psikolojik, teknolojik, askeri ve siyasi alanda devam edeceğini düşünmektedirler. Katılımcıların büyük oranı akademisyen, öğretmen, öğrenci olup eğitim sektöründe yer almakta iken eğitim alanında mücadelenin olmayacağını veya daha az olacağını düşünmeleri ilginçtir.

Katılımcıların çoğunluğu yeni olası küresel sorunların su ve gıda kıtlığı ile birlikte salgın, kimyasal-biyolojik-nükleer silahlar, ekonomik, yapay zeka, toplumsal, kimlik, cinsiyet ve psikolojik alanlarda yaşanabileceğini düşünmektedir.

Katılımcıların aile ile ilgili maddelerde verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde insanların aile yaşamında ortaklaşa eğlenceli vakit geçirmeleri için ailelere yönelik terapiler ya da etkinlikler

düzenlenebilir. Aile ile vakit geçirmekten mutlu olan bireylerin artması evlilik oranında yükselteceğini tetikleyeceği varsayılmaktadır.

Benzer araştırmaların her ülkede kapsamlı bir şekilde yapılması ülkeler arası sağlıklı karşılaştırmalar yapılabilmesi ve hesap verilebilirliği, şeffaflığı arttıracığı düşüncesi ile önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aslan, R. (2020). Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve Covid-19. *Ayrıntı Dergisi*, 8(65), s.35-41.
- Baldwin R. Weder di Mauro B. (2020). *Economics in the Time of COVID-19*. A CEPR Press VoxEU.org eBook, s.1-133.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemler*. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Carrasco-Hernandez, R., Jacome, R., Vidal, L. ve Leon, P. (2017). Are RNA Viruses Candidate Agents for the Next Global Pandemic? A Review. *ILAR Journal*, 58(3), s.343-358.
- Deng, CX. (2020). The global battle against SARS-CoV-2 and COVID-19. *Int J Biol Sci*; 16 (10), s.1676-1677.
- DeWitte SN. (2014). Mortality Risk and Survival in the Aftermath of the Medieval Black Death. *Plos One*. Volume 9. Issue 5. e96513.
- Gierueld JDJ. Tilburg TV. Dvkstra PA (2006). Loneliness and Social Isolation. *The Cambridge Handbook of Personal Relationships*. s.485-500.
- Gire, S.K., Goba, A., Andersen, K.G., Sabeti, P.C. (2014). Genomic surveillance elucidates Ebola virus origin and transmission during the 2014 outbreak. *Science*, 345 (6202), s.1369-1374.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri, "Kavramlar, ilkeler ve teknikler"*. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Christensen, L.B., Johnson, B. R. ve Turner L.A. (2015). *Araştırma yöntemleri: desen ve analiz*. (Ahmet Aypay Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Menachery VD. Yount Jr BL. Debbink K. Agnihothram S. Gralinski LE. Plante JA. (2015). A SARS-like cluster of circulating bat coronaviruses shows potential for human emergence. *Nature Medicine*. Number 12, December, s.1508-1514.
- Morens DM. Folkers GK. Fauci AS. What Is a Pandemic? *JID*.2009:200 (1 October);1081-1021.
- Schwetz, T.A. ve Fauci, A.S. (2019). The Extended Impact of Human Immunodeficiency Virus/AIDS Research. *The Journal of Infectious Diseases*, 219(1), s. 6-9.
- Petersen, L.R., Jamieson, D.J., Powers, A.M. ve Honein, M.A. (2016). Zika Virus. *The New England Journal of Medicine*, 374 (16), s.1552-1563.
- Raoult, D., Mouffok, N., Bitam, I., Piarroux, R. ve Drancourt, M. (2013). Plague: History and contemporary analysis. *Journal of Infection*, (66), s.18-26.
- Robson, C. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri: gerçek dünya araştırması*. (Şakir Çinkır/Nihan Demirkasımoğlu Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tayep, O., Zahed, A. and Ritzen, J. (2016). *Becoming a World-Class University: Chapter 1: Roadmap to Become a World-Class University and Chapter 3: Excellence as Duty*. Springer Open

Publishing. ISBN 978-3-319-26379-3 ISBN 978-3-319-26380-9 (eBook). DOI 10.1007/978-3-319-26380-9. Library of Congress Control Number: 2015954592. (www.springer.com).

Üstün, Ç., Özçiftçi, S. (2020). COVID-19 Pandemisinde Sosyal Yaşam ve Etik. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, Cilt 25, Özel Sayı 1, s.142-153.

WHO. (1946). *The International Health Conference*. New York: 19 Haziran-22 Temmuz.

WEB Adresi

CFR, (2020). *Coronavirus: case fatality rates by age*. <https://ourworldindata.org/uploads/2020/03/COVID-CFR-by-age-1536x1190.png> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 06.04.2020).

İLO, (2020). *Covid-19 and the world of work: Impact and policy responses*. ILO Monitor 1st Edition/18 Mart 2020. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_738753.pdf adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 14.04.2020).

The Guardian, (2020). *First COVID-19 case happened in November, China government records show – report*. <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/13/first-COVID-19-case-happened-in-november-china-government-records-show-report> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi 27.03.2020).

İçişleri Bakanlığı, (2020). *65 Yaş ve Üstü ile Kronik Rahatsızlığı Olanlara Sokağa Çıkma Yasağı Ek Genelgesi/22.03.2020*. <https://www.icisleri.gov.tr/65-yas-ve-ustu-ile-kronik-rahatsizligi-olanlara-sokagacikma-yasagi-ek-genelgesi> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

Foreigner, (2020). *Germany's 2012 Covid scenario became real in 2020*. <https://www.foreigner.fi/articulo/news/germany-s-2012-covidscenario-became-real/20200325014404004958.html> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 03.04.2020).

E-psikiyatri, (2020). *Koronavirüs neden hızlı yayıldı? Corona Virüsü*. <https://www.e-psikiyatri.com/koronavirus-neden-hizli-yayildi-corona-virusu> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 27.03.2020).

Johns Hopkins Medicine. (2020). *Coronavirus COVID-19 (SARS-CoV-2)*. https://www.hopkinsguides.com/hopkins/view/Johns_Hopkins_ABX_Guide/540747/all/Coronavirus_COVID_19_SARS_CoV_2_ adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 12.05.2020).

Mckinsey, (2020). *Covid-19: Implications for business*. <https://www.mckinsey.com/business-functions/risk/our-insights/covid-19-implications-for-business> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 14.04.2020).

OECD, (2020). *New OECD outlook on the global economy*. <http://www.oecd.org/coronavirus/en/#policy-responses> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 14.04.2020).

Statnews, (2020). *In a time of distancing due to coronavirus, the health threat of loneliness looms*. <https://www.statnews.com/2020/03/28/coronavirus-isolation-loneliness-health/> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 30.03.2020).

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020a). *COVID-19 - Yeni koronavirüs hastalığı güncel durum*. <https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/> (Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2020).

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020b). *COVID-19 (SARS-CoV-2 Enfeksiyonu) rehberi*. https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/COVID-19_Rehberi.pdf adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 02.05.2020).

Tesini BL. (2020). *Coronaviruses and Acute Respiratory Syndromes (COVID-19, MERS, and SARS)*. <https://www.msmanuals.com/professional/infectious-diseases/respiratory-viruses/coronaviruses-and-acute-respiratory-syndromes-COVID-19,-mers,-and-sars> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 27.03.2020).

Yeditepe Üniversitesi, (2020). *Yeni Koronavirüs "COVID-19" Nedir?* <https://www.yeditepe.edu.tr/tr/duyuru/yeni-koronavirus-COVID-19-nedir> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 26.03.2020).

Weforum, (2020). *A visual history of pandemics*. <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/a-visual-history-of-pandemics/> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 31.03.2020).

WHO, (2020). *4% Mortality Rate estimate by the World Health Organization (WHO) as of March 3 2020*. <https://www.worldometers.info/coronavirus/coronavirus-death-rate/#correct> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 05.04.2020).

WHO. (2018). *Managing epidemics: Key facts about major deadly diseases*. <https://www.who.int/emergencies/diseases/managing-epidemics/en/> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2020).

WHO. (2020b). *Q&A on coronaviruses (COVID-19)*. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-coronaviruses> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 3 Mayıs 2020).

Worldometers, (2020). *Covid-19 Coronavirus Pandemic*. <https://www.worldometers.info/coronavirus/> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

EXTENDED SUMMARY

1.Introduction

By the World Health Organization, the concept of Health is recognized not only as the absence of a state of illness or disability, but also as a holistic state of well-being from a physical, spiritual and social point of view (WHO, 1946). From the years when the vaccine was invented to the present day, more than 1,500 new disease-causing pathogens have emerged, 70% of which are of animal origin. The vast majority of them have shown that even if it does not turn into a large-scale epidemic affecting humanity, the Ebola virus that emerged in 1976 and HIV diseases that have occurred since 1983 can take on a global dimension (WHO, 2018; Aslan, 2020).

Severe Acute Respiratory Failure (SARSCoV) disease, which is from the coronavirus family and has never been encountered before, first appeared in China between 2002 and 2003 and caused great economic difficulties, especially affecting Asian countries (WHO, 2018). Although coronaviruses (CoV) are mostly from a family of RNA viruses that show symptoms in the form of colds, SARS-CoV and MERS-CoV viruses from this family have been observed to cause more dangerous diseases on humans. As a result of the analogy of the rod extensions found on its surface to the crown, the word "corona", which means the crown in Latin, has led to the name of this disease being called Coronavirus (WHO, 2020b). These pathogens, which are in the category of RNA viruses, are primarily pathogens that appear in wild animals and somehow infect humans and can cause outbreaks due to their high mutation ability (Carrasco-Hernandez et al., 2017). In December 2019, the Covid-19 virus, which was recognized as a live animal market in Wuhan, Hubei Province, China, became an epidemic in a short time (Hui, Azhar & Madani, 2020).

SARS-CoV (Covid-19)'s clearly known so far on the fifth day of the disease, and often the most typical symptoms that arise high fever, and fatigue along with being dry cough, headache, nasal congestion, general pain, loss of sensation in the sensation of taste and smell, diarrhea, a rash in the body, the color changes in fingers, etc. effects may also be (WHO, 2020b; Johns Hopkins, 2020). Developing into a global epidemic, COVID-19 has had social, psychological, professional, political, economic, ethical and moral implications, as well as medical. In this study, the effects of the Covid-19 pandemic, rate of spread, mortality rates, measures and restrictions taken within the scope of social isolation on people's social lives were investigated from December 2019 to the present day.

2. Method

This study was designed in accordance with the screening model from quantitative research methods. The screening model aims to identify situations that existed in the past or are still as they are. Research in this model allows you to answer questions such as “what, where, how much, how often, how” (Büyüköztürk, 2012; Karasar, 2014). The group of participants of the study consists of 111 people belonging to students and various professional groups in different cities of Turkey. A questionnaire from quantitative data collection tools was used to collect data. A survey was sent to easily accessible students and people by choosing a non-selective (random) sample selection to identify participants (Christensen, Johnson and Turner, 2015: 54, 58-60, 172; Robson, 2015: 353-354). Accordingly, the survey was sent to a total of 200 people and returned from 111 participants. Descriptive analysis method was used in the analysis of the obtained data (Büyüköztürk, 2012). This method of analysis, observation, interview, etc. includes evaluation of findings from data collection tools (Ekiz, 2013).

3. Findings, Discussion and Results

The covid-19 epidemic, which has caused and continues to cause the death of many people worldwide, has affected people psychologic, sociological, economic, political, health, etc. it affected them in terms and caused them to make changes to their daily lives by their own wishes or legal regulations, developing skills and defense mechanisms to survive in the new world order.

The majority of participants believe that the struggle between countries will continue in the field of health, economic, biological, psychological, technological, military and political. It is interesting that while the majority of participants are academicians, teachers, students and are involved in the education sector, they think that there will be no struggle in the field of education or less.

The majority of participants believe that new potential global problems can be experienced in the areas of epidemic, chemical-biological-nuclear weapons, economic, artificial intelligence, social, identity, gender and psychological, along with water and food scarcity.

It is noteworthy that most of the participants stated that Turkey would find the vaccine, and 67% expressed confidence in the Ministry of Health and the state.

Family therapies or activities can be organized for people to have fun together in family life when participants' answers are evaluated in family-related articles. It is assumed that the increase of individuals who are happy to spend time with family will trigger an increase in the rate of marriage.

Comprehensive research in each country is recommended with the idea that healthy comparisons between countries can be made and that it will increase accountability and transparency.